

Projectplan Waterwet ex art. 5.4 Waterwet

Datum:	21 juli 2020
Projectnummer:	043-19-BWZ
Van:	BWZ Ingenieurs
Aan:	Waterschap Rivierenland
Onderwerp:	Projectplan Realisatie bufferzone N2000 beheerplan Lingegebied & Diefdijk-Zuid

1. Projectbeschrijving

Op grond van artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet geschiedt de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan. Het plan dient tenminste een beschrijving te bevatten van het betrokken werk en de wijze waarop het wordt uitgevoerd, alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de van de uitvoering van het werk, aldus artikel 5.4, lid 2. Waterwet.

1.1 Beschrijving betrokken werk

Het projectplan betreft de aanleg van een hydrologische bufferzone als herstelmaatregel in het kader van het realiseren van de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000 gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid. In het Natura 2000 beheerplan voor dit gebied (vastgesteld 31 januari 2017) is deze maatregel opgenomen als herstelmaatregel M4 “Opheffen verdroging: Aanleg en inrichting hydrologische bufferzone”.

De bufferzone wordt aangelegd ten noorden van het Natura 2000 deelgebied Nieuwe Zuiderlingedijk, buiten de begrenzing van het Natura 2000 gebied. Doel van de bufferzone is het realiseren van een overgangsgebied tussen het relatief hoge waterpeil in het Natura 2000 gebied en het relatief lage waterpeil in de polder. Door in de hydrologische bufferzone een verhoogd waterpeil in te stellen ten opzichte van de polder, lekt er minder grondwater weg uit het Natura 2000 gebied, waardoor verdroging in dit natuurgebied wordt tegengegaan. Deze herstelmaatregel is gericht op behoud en herstel van oppervlak en kwaliteit van het habitatype H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) in het Natura 2000 gebied.

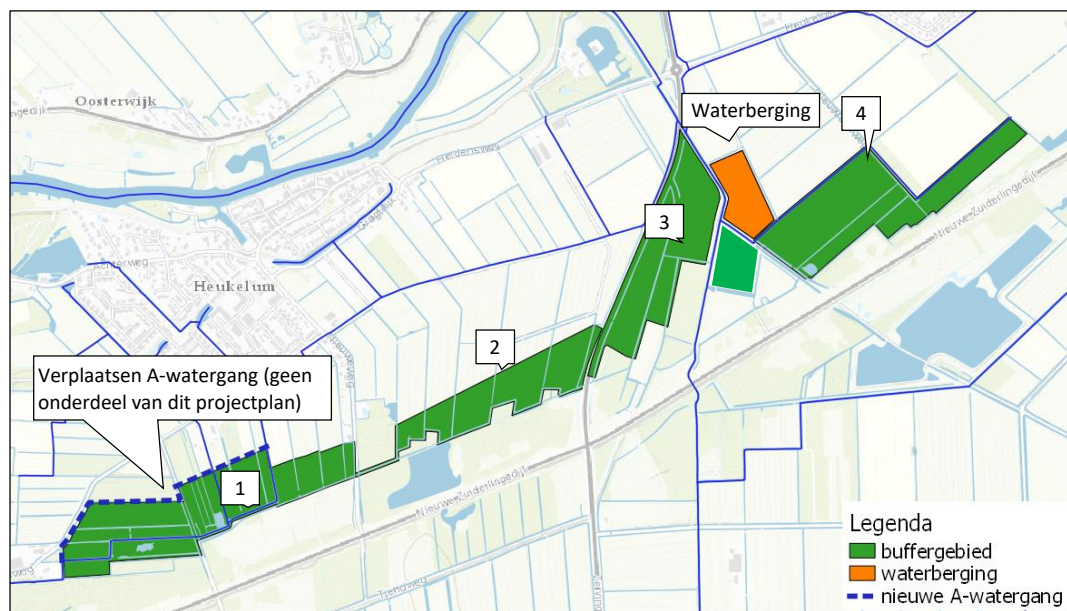
Als compenserende maatregel voor aanleg van de bufferzone zal tevens een waterberging worden gerealiseerd buiten de bufferzone en zullen enkele agrarische percelen op vrijwillige basis worden ingericht als natuur en enkele agrarische percelen worden opgehoogd. Ook vinden enkele individuele maatregelen plaats ter voorkoming van natschade bij particulieren (waterdicht maken gevel en ophogen tuin).

Figuur 1 geeft een overzicht van het projectgebied en de deelgebieden die hierbinnen zijn onderscheiden voor dit projectplan:

- Bufferzone 1: bufferzone met verhoogd flexibel peil
- Bufferzone 2: bufferzone met verhoogd flexibel peil (gelijk aan bufferzone 1)
- Bufferzone 3: bufferzone met verhoogd flexibel peil
- Bufferzone 4: bufferzone met verhoogd winter-/zomerpeil (onderdeel van bestaand peilgebied)
- Waterberging: perceel ingericht voor waterberging (ter compensatie waterbergingsverlies door aanleg bufferzones) en natuurontwikkeling. Hiervoor geldt geen peilwijziging.

Als onderdeel van aanleg van de hydrologische bufferzone wordt een nieuwe A-watergang gerealiseerd aan de buitenzijde van bufferzone 1. Dit is een omleiding voor de bestaande A-watergang in buffergebied 1, die door de ligging in het buffergebied haar huidige functie voor het poldersysteem verliest. De nieuwe A-watergang komt hiervoor in de plaats. Voor deze nieuw A-watergang heeft eerder een aparte planuitwerking plaatsgevonden, en is de procedure van een bestemmingsplanwijziging doorlopen middels een Provinciaal Inpassingsplan (PIP). Ook is hiervoor de projectplanprocedure doorlopen (Waterschap Rivierenland, Projectplan Waterwet d.d. 28 september 2018, kenmerk 2018003711). Daarmee valt dit onderdeel van aanleg van de hydrologische bufferzone buiten het voorliggende projectplan Waterwet.

Figuur 1: Overzichtskartaal projectgebied

1.2 Wijze van uitvoering

Voor de inrichting van de bufferzone is een ontwerp opgesteld (zie ontwerptekeningen bijlage 1). Het ontwerp omvat alle maatregelen die nodig zijn om de gehele bufferzone te kunnen realiseren. In tabel 1 is een samenvattend overzicht opgenomen van alle maatregelen en werkzaamheden die zijn opgenomen in het ontwerp.

Tabel 1 - Werkzaamheden en maatregelen*

Kunstwerken en peilregulerende werken		
aanbrengen dam met kokerduiker	7	st
aanbrengen dam met duiker rond 600	3	st
aanbrengen dam met duiker rond 800	2	st
aanbrengen dam met duiker rond 1000	4	st
vervangen duiker rond 500	5	st
vervangen duiker rond 800	3	st
aanbrengen betonschotten	11	st
aanbrengen grond dam	16	st
optimaliseren grond dam	3	st
aanbrengen stuw	2	st
aanbrengen stuw met duiker	2	st
aanbrengen gemaal (vopo-pomp)	2	st
Opruimwerk		
verwijderen grond dam met betonconstructie	2	St
verwijderen bruggen	1	st
verwijderen overstorten	2	st
verwijderen dam met duiker	7	st
verwijderen bos	27	are
Grondwerk (zie grondbalans t.b.v. hoeveelheden)		
plaggen (natuurmaatregel)	1400	are
ophogen percelen (mitigeren)	1266	are

*overzicht is niet uitputtend

1.3 Te treffen voorzieningen

Bij de planuitwerking is met betrokken eigenaren overeenstemming bereikt over de uit te voeren werkzaamheden. Met de eigenaren zijn/worden overeenkomsten afgesloten over de gemaakte afspraken en het verlenen van medewerking aan de uitvoering.

Indien een belanghebbende ten gevolge van de maatregelen schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en ten aanzien waarvan de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd, kan op grond van artikel 7.14 van de Waterwet een verzoek om schadevergoeding worden ingediend. Dit verzoek moet worden ingediend bij het college van dijkgraaf en heemraden van Waterschap Rivierenland, Postbus 599, 4000 AN Tiel.

2. Toetsing Waterwet

De toepassing van de Waterwet is op grond van artikel 2.1 van de Waterwet gericht op:

- voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- bescherming en verbetering van de chemische en ecologische waterkwaliteit van watersystemen en
- vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

2a. Overstromingen, wateroverlast en waterschaarste

De hydrologische bufferzone bestaat uit meerdere deelgebieden, die ieder op eigen wijze functioneren. Het voorstel voor inrichting van de buffergebieden is gebaseerd op het GGOR-onderzoek Nieuwe Zuiderlingedijk (Waterschap Rivierenland, 2013) en de nadere uitwerkingen die hiervoor hebben plaatsgevonden (Scenarioberekeningen bufferzone Nieuwe Zuiderlingedijk; Witteveen en Bos, 2017).

In tabel 2 is een overzicht gegeven van de peilwijzigingen bij de verschillende deelgebieden.

Tabel 2: Overzicht nieuwe peilen in deelgebieden van bufferzone

Deelgebied	Huidig peil (mNAP)	Nieuw peil	Peilverandering
Bufferzone 1+2	zp/wp: -0,40 / -0,60	flexibel: min. -0,30, max. -0,20	+ 0,10 tot + 0,40 meter
Bufferzone 3	flexibel: min. -0,30, max. +0,20	flexibel: min. -0,05, max. +0,20	maximaal + 0,25 meter
Bufferzone 4	zp/wp: -0,40 / -0,60	zp/wp: +0,30 / +0,00	+ 0,70 meter
Waterberging	zp/wp: -0,40 / -0,60	zp/wp: -0,40 / -0,60	0 (geen peilverandering)

De peilverhogingen in de buffergebieden zorgen voor een vermindering van de wegzijging uit het N2000-gebied, wat bijdraagt aan de instandhouding en ontwikkeling van de beschermde habitattypen in dit gebied. Dit vormt de aanleiding voor dit project.

In samenhang met de peilverhogingen zal in de buffergebieden op de percelen die in eigendom zijn van provincie of Staatsbosbeheer ook natuurontwikkeling gaan plaatsvinden. Hiervoor zal op verschillende natuurpercelen het maaiveld worden verlaagd. De natuurdoelen die op deze percelen worden nagestreefd, zijn afgestemd op de nieuw in te stellen peilen. Bij de af te graven natuurpercelen in buffergebied 2, zal gedeeltelijk inundatie van het maaiveld gaan optreden (natuurdoel moeras).

Voor een deel blijven de percelen in het buffergebied ook in agrarisch gebruik. Om natschade/wateroverlast op deze percelen tegen te gaan, worden deze percelen gedeeltelijk opgehoogd. Ter voorkoming van natschade bij particulieren wordt de gevel van een woning waterdicht gemaakt en wordt een tuin opgehoogd. De risico's op wateroverlast/natschade zullen hiermee niet wijzigen ten opzichte van de huidige situatie.

Ter compensatie van de peilverhogingen in de buffergebieden wordt in peilgebied TLW005 ook een perceel ingericht als waterbergingsgebied. Bij peilstijgingen in dit peilgebied zal de waterberging geleidelijk inunderen. Dit zorgt dus voor extra waterberging, waarmee verdere peilstijgingen/ wateroverlast in dit peilgebied worden tegengegaan.

Bij twee van de vier deelgebieden wordt een voorziening voor wateraanvoer aangelegd voor handhaving van de minimaal vastgestelde waterpeilen. De waterstructuur is voldoende robuust om in de aanvoerbehoefte te voldoen. Bij de andere deelgebieden is geen aanvoervoorziening nodig, omdat deze deel uitmaken van een groter peilgebied (deelgebied 3), of omdat wateraanvoer niet aan de orde is (deelgebied 4, waterbergingsgebied, zonder eigen watergangen).

2b. Chemische en ecologische kwaliteit

De maatregelen van dit projectplan komen voort uit het Natura 2000 beheerplan Lingegebied en Diefdijk-zuid en zijn gericht op het bereiken van de instandhoudingsdoelen voor dit gebied. De maatregelen dragen daarmee positief bij aan de chemische en ecologische kwaliteit van het N2000-gebied.

De maatregelen dragen ook positief bij aan de ecologische kwaliteit in de buffergebieden zelf. Door peilverhoging en maaiveldverlaging op verschillende percelen wordt natte natuurontwikkeling mogelijk, waarbij wordt ingezet op de beheertypen moeras, vochtig hooiland, en hoog- en laagveenbos. Op de drogere delen gaat het om kruiden- en faunarijk grasland.

Voor de waterkwaliteit in de buffergebieden is het risico dat de uitspoeling van fosfaat in de beginperiode toeneemt, als gevolg van de verhoogde grondwaterstanden. Omdat het gebied agrarisch minder intensief gebruikt zal gaan worden, neemt de nutriëntenbelasting op termijn af.

2c. Gevolgen maatschappelijke functies watersysteem

De maatregelen van het projectplan zijn gericht op het realiseren van een buffergebied voor N2000 gebied Lingegebied en Diefdijk zuid en daarmee op het bereiken van de instandhoudingsdoelen voor dit gebied. Door aanleg van het buffergebied vermindert de wegzijging uit het N2000-gebied, wat bijdraagt aan behoud en herstel van oppervlak en kwaliteit van het habitatype H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen), moeras, vochtig hooiland, en hoog- en laagveenbos

Door realisatie van het projectplan zal in de buffergebieden op de percelen die in eigendom zijn van provincie of Staatsbosbeheer natuurontwikkeling gaan plaatsvinden gericht op de natuurdoelen moeras, vochtig hooiland en hoog- en laagveenbos. Op de percelen die niet verworven zijn voor natuurontwikkeling blijft het bestaande agrarische gebruik gehandhaafd.

Het waterbergingsgebied krijgt de functie waterberging en zal bij gaan dragen aan het tegengaan van wateroverlast in het betreffende peilgebied. Inzet van de waterberging is voorzien op een herhalingsjijd van T=10 jaar. Daarnaast zal het waterbergingsgebied worden benut voor natuurontwikkeling.

De percelen die voor natuurontwikkeling worden ingericht, zijn onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). De natuurinrichting versterkt het Natura 2000-gebied doordat planten en dieren zo beter van het ene naar het andere gebied kunnen verplaatsen. Een groter leefgebied verhoogt de kans op overleving van planten en dieren. Ook draagt de natuurontwikkeling bij aan een grotere variatie van dier- en plantensoorten. Dit maakt de natuur weerbaarder tegen extreme situaties, zoals extreme droogte of hitte door het veranderende klimaat.

Nadelige effecten op bestaande functies in het gebied worden niet verwacht. Op een aantal percelen worden mitigerende maatregelen uitgevoerd (ophoging, in stand houden

drainage) ter voorkoming van natschade voor de bestaande agrarische functie. Ook bij enkele particuliere erven worden mitigerende maatregelen uitgevoerd (waterdicht maken gevel, ophogen tuin). Deze maatregelen zijn in overleg met betrokken belanghebbenden vastgesteld.

Conclusie

De maatregelen van dit projectplan dragen bij aan herstel en ontwikkeling van de bijzondere natuurwaarden in het Natura 2000 gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid. Door uitvoering van dit projectplan worden geen extra risico's geïntroduceerd in en rond het plangebied voor wat betreft de waterthema's 'overstromingen', 'wateroverlast' en 'waterschaarste'. Op de lange termijn wordt een verbetering van de waterkwaliteit verwacht in de bufferzone, omdat de natuurinrichting bijdraagt aan vermindering van de nutriëntenbelasting. Op de waterkwaliteit in de verdere omgeving hebben de maatregelen uit dit projectplan geen negatieve invloed.

3. Uitvoerbaarheid

3a. Planologische inpassing

De bufferzone en de waterberging liggen in een gebied waarvoor de bestemmingsplannen 'Buitengebied 2012' en 'Reparatieplan Bestemmingsplan Buitengebied 2014' van toepassing zijn (gemeente West Betuwe). Volgens deze bestemmingsplannen hebben de percelen van de bufferzone en de waterberging de bestemming 'Natuur' of 'Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden'. Daarnaast geldt de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 4' of 'Waarde – Archeologie 3'. De maatregelen voor de bufferzone (opzetten peil, aanleg dammen, duikers, stuwen en pompen, afgraven percelen, ophogen dijkes) kunnen binnen dit vigerende bestemmingsplan worden uitgevoerd.

In het bestemmingsplan (artikel 44.2 bestemmingsplan Buitengebied 2012) is een algemene wijzigingsbevoegdheid opgenomen om het bestemmingsplan te wijzigen naar de bestemming 'Natuur'. Op grond van deze wijzigingsbevoegdheid heeft de provincie Gelderland een wijzigingsplan opgesteld, waarmee deze wijziging van kracht wordt voor de percelen in het buffergebied die voor natuurontwikkeling zijn/worden ingericht en die nog de bestemming 'Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden' hebben. Ook voorziet dit wijzigingsplan in het toekennen van de bestemming 'Natuur – waterberging' voor het perceel dat voor waterberging en natuurontwikkeling wordt ingericht.

3b. Andere noodzakelijke vergunningen en relevante besluiten

Peilbesluit

De voorgestelde peilen voor de buffergebieden zijn opgenomen in het peilbesluit Tielerwaard (vastgesteld AB, juni 2019). Na inrichting kunnen deze peilen daarmee worden ingesteld.

Legger

Voor alle nieuwe kunstwerken geldt dat deze in de legger van het waterschap worden opgenomen.

Omgevingsvergunning

Voor uitvoering van dit projectplan is een omgevingsvergunning nodig. Omdat er graafwerkzaamheden gaan plaatsvinden in gebieden met de Waarde - Archeologische verwachting 4 en gedeeltelijk ook 3 is overleg gevoerd met de regio-archeoloog van de Omgevingsdienst Rivierenland over de mogelijke randvoorwaarden vanuit archeologie. De regio-archeoloog heeft aangegeven dat er vanuit archeologie geen belemmeringen zijn voor de voorgestelde graafwerkzaamheden. Vanwege de omvang van de graafwerkzaamheden is voor een perceel bij de Nieuwlandweg (Waarde - Archeologische verwachting 3) een bureauonderzoek archeologie uitgevoerd (Nieuwlandweg, Asperen, gemeente West Betuwe: een bureau- en inventariserend veldonderzoek; Bureau voor Archeologie, Rapport 876). Advies van dit onderzoek is om het betreffende perceel vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het bevoegd gezag heeft hiermee ingestemd.

Wet Natuurbescherming

Voor uitvoering van dit projectplan is geen vergunning of ontheffing op grond van de Wet Natuurbescherming nodig. De maatregelen van het projectplan geven namelijk uitwerking aan de maatregel 'aanleg hydrologische bufferzone' die is opgenomen in het Natura 2000 beheerplan Lingegebied en Diefdijk Zuid. Dit beheerplan is gericht op het bereiken van de instandhoudingsdoelen voor dit gebied en is op basis van de best beschikbare wetenschappelijke kennis onderbouwd. De verantwoordelijke overheden (provincie en waterschap) zijn gehouden om deze maatregel tot uitvoering te brengen. Om invulling te geven aan de zorgplicht van de Wet natuurbescherming wordt bij uitvoering van dit projectplan gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol.

Ontgrondingsvergunning

Met de provincie Gelderland is afgestemd dat voor de uit te voeren graafwerkzaamheden geen ontgrondingsvergunning nodig is, mits de graafwerkzaamheden zijn opgenomen in de bestemmingsplanwijziging. Dit is het geval. Wel dient in het kader van de ontgrondingsverordening melding van de graafwerkzaamheden te worden gedaan.

Besluit Bodemkwaliteit

Zo nodig doet de aannemer voor het toepassen van grond- of baggerspecie een melding Besluit Bodemkwaliteit.

3c. Planning

Het streven is om de maatregelen uiterlijk op 1 juli 2021 gerealiseerd te hebben.

3d. Overige uitvoeringsaspecten

In het project wordt op verschillende percelen grond afgeplagd/afgegraven voor natuurontwikkeling (buffergebieden 1, 3 en 4, waterbergingsgebied). De vrijkomende grond zal gedeeltelijk weer worden hergebruikt binnen het projectgebied voor ophoging van percelen (met name in bufferzones 1 en 2). Het grondtransport binnen het gebied kan tot enige tijdelijke overlast leiden. Met verkeersmaatregelen wordt de overlast tot een minimum beperkt.

De grond die overblijft, vervalt aan de aannemer en zal buiten het projectgebied worden toegepast. Voor afvoer van de grond zal het lokale wegennet tijdelijk enige hinder kunnen ondervinden.

De Kerkweg in Heukelum zal tijdelijk worden afgesloten voor aanleg van een duiker onder deze weg door.

In het kader van de planuitwerking is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van kabels en leidingen in het plangebied. Op locaties waar kabels en leidingen nabij uit te voeren maatregelen liggen, worden proefsleuven gegraven. De verwachting is niet dat kabels en leidingen voor het werk beperkingen zullen geven.

Ook heeft een vooronderzoek plaatsgevonden naar de mogelijke aanwezigheid van Conventionele Explosieven (CE) in het plangebied. Het plangebied wordt geclassificeerd als niet verdacht van CE.

4. Beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud van de aan te leggen kunstwerken en peilregulerende werken komt bij Waterschap Rivierenland te liggen. Deze onderhoudsverplichting wordt als zodanig vastgelegd in de legger van het waterschap. Hiervoor geldt een aparte procedure.

De bestaande A-watergang in deelgebied 1, waarvoor een alternatief tracé buiten het buffergebied wordt gerealiseerd, blijft de status van A-watergang houden. De watergang aan de oostzijde van de Kerkweg binnen het buffergebied (legger: watergang 428066 gedeeltelijk en watergang 427866) wordt opgewaardeerd van B-watergang naar A-watergang. Dit vanwege de aanvoerfunctie die deze watergang krijgt voor het buffergebied (vanaf nieuw aan te leggen gemaal).

Ook de watergang met een aanvoerfunctie voor bufferzone 4 wordt opgewaardeerd van B-watergang naar A-watergang (legger: watergang 024104).

De verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van het waterbergingsgebied ligt bij de eigenaar van het betreffende perceel.

5. Procedure

Het projectplan is op grond van de Inspraakverordening van het waterschap voorbereid via de openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat betekent dat het ontwerp van het projectplan ter inzage heeft gelegen gedurende een periode van zes weken voor het indienen van mogelijke zienswijzen. Op het ontwerp-projectplan is één gecombineerde zienswijze ingediend. Hiervoor is een zienswijzennota opgesteld. Deze zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van het projectplan op zes punten namelijk:

1. de situering van de dammen aan de westzijde van de bufferzone uitkomend op de dwarsweg wordt aangepast.
2. Drainage van perceel kadastraal bekend met nummer 316 wordt aan zuidzijde eveneens buitenwerking gesteld
3. Een aantal aan te brengen betonschotten (bs 1 en bs 2) worden vervangen voor gronddammen
4. De betonschotten in peilvak 2 worden verlaagd naar - 0,20 m NAP
5. Een aantal landhekken worden toegevoegd op tekening ter hoogte van o.a. aanduiding I.
6. De afvoerrichting van de nieuw aan te brengen greppels op perceel 42, 40 en 428 worden in de richting van het noorden aangebracht na ophoging

6. Contactpersoon

De heer Jasper Kroon treedt namens Waterschap Rivierenland op als projectleider voor dit project. Hij kan desgewenst nadere informatie verstrekken en is bereikbaar op telefoonnummer 0344 – 64 90 90 en via e-mail: j.kroon@wsrl.nl.

Hoogachtend,
namens het college van dijkgraaf en heemraden van Waterschap Rivierenland,

Caroline van der Kleij
hoofd van de afdeling Weg- en Waterbouw

Beroep

Tegen dit projectplan kan gedurende zes weken na de dag van bekendmaking beroep worden ingesteld bij de rechtbank Gelderland, Team Bestuursrecht, postbus 9030, 6800 EM Arnhem. Degenen die beroep in kunnen stellen, zijn:

- belanghebbenden die een zienswijze tegen het ontwerpbesluit naar voren hebben gebracht;
- belanghebbenden die redelijkerwijs niet verweten kunnen worden tegen het ontwerpbesluit geen zienswijze naar voren te hebben gebracht.

Het beroepschrift moet ondertekend zijn en ten minste bevatten: naam en adres, datum, een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, en de gronden van het beroep. U kunt ook digitaal beroep instellen bij de rechtbank Gelderland via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u beschikken over een elektronische handtekening (DigiD voor particulieren of eHerkenning voor ondernemers). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Het behandelen van het beroep brengt kosten met zich mee (griffierecht).

Voorlopige voorziening

Ondanks het beroep treedt het besluit in werking. Om dit te verhinderen kan, indien beroep wordt ingesteld, ook een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening worden gedaan bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland, Team Bestuursrecht, postbus 9030, 6800 EM Arnhem. U kunt ook digitaal een voorlopige voorziening aanvragen bij de rechtbank Gelderland via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Ook de behandeling van dit verzoek brengt kosten met zich mee (griffierecht).

Bijlagen

1. Ontwerp bufferzone, inclusief A-watergang

